

підприємств і податок на доходи фізичних осіб. Першим з них обкладається прибуток юридичної особи, другим – фізичних осіб взагалі та фізичних осіб–підприємців. Податкова ставка на економічну діяльність у віртуальній мережі становить 18%. Таким чином, можна побачити, що алгоритм сплати податку інтернет–магазинів або віртуальних підприємств тотожний алгоритму сплати податків у традиційній економіці. Фактично, отримувач податку у особі держави розраховує на чесність та порядність підприємця, що веде електронний вид комерції та отримує регулярні чи іррегулярні прибутки. Проте, за найоптимістичнішими даними, близько 80% представників віртуального бізнесу ведуть свою діяльність в «тіні». Це спричинено незавершеністю податкової реформи, адміністративним тиском виконавчих органів, зрештою, ментальними установками та принципами ведення будь–якого бізнесу в Україні, історія повноцінного ведення якого не перевищує 25 років.

Зміни, які відбуваються сьогодні на просторі віртуального ринку впливають на такі аспекти його розвитку як механізми його функціонування, характер попиту та пропозиції, асортименту товарів, вподобання споживачів, вектор розвитку економіки в цілому. Зміни в ринкових механізмах, з одного боку, оптимізують процес ведення віртуальної торгівлі чи іншої економічної діяльності, економлять особистий час, зменшують капіталовкладення та витрати на непередбачувані обставини. З іншого боку, присутність законодавчого але відсутність реального та справедливого контролю держави над здійсненням віртуального підприємництва у мережі, призводить до того, що механізми функціонування віртуального ринку стають засобом для маніпуляції, порушення прав партнерів і споживачів. Таким чином, постає проблема вивчення ринкових механізмів віртуального ринку не у їх конструктивній складовій, а у практичній формі їх роботи при умовах певних змін, що потенційно можуть статися при здійсненні віртуально–робочих відносин між людьми.

Список використаних джерел

1. Балабанов И. Т. Интерактивный бизнес: Учеб. пособие / И. Т. Балабанов. – Санкт–Петербург, 2001. – 123 с.
2. Вютрих Ханс. А. Виртуализация как возможный путь развития управления / Ханс А. Вютрих, Андреас Ф. Филлип [Электронный ресурс]. – URL: <http://vasilievaa.narod.ru>.
3. Гольдштейн Я. Г. Стратегический инновационный менеджмент. Учебное пособие / Я. Г. Гольдштейн. – Таганрог: Изд–во ТРТУ, 2004. – 267 с.
4. Ермишин П. Г. Основы экономической теории / П. Г. Ермишин. – М.: Инфра–М., 2004. – 348 с.
5. Клейнер Г. Предприятие как фактор институциональной стабильности / Г. Клейнер // Проблемы теории и практики управления. – 2001. – №3. – Постійне посилання: http://www.vasilievaa.narod.ru/ptpu/19_3_01.htm.
6. Лодженски С. Объединение виртуальных коллективов: трансформация лидерства и инноваций в глобальном интегрированном предприятии / С. Лодженски, Р. Рейли. – М.: Информиздат, 2006. – 208 с.
7. Носов Н. А. Технологии виртуальной реальности / Н. А. Носов // Состояние и тенденции развития. – М.: ИТАР–ТАСС, 1996. – 160 с.
8. Полтерович В. М. Стратегии институциональных реформ. Перспективные траектории / В. М. Полтерович // Экономика и математические методы. – М., 2006 – Т.42, Вып.1 – 35 с.
9. Четвертая Директива N 78/660/ЕЭС Совета Европейских Сообществ основывающаяся на статье 54 (3) «G» Договора «О годовой отчетности некоторых типов хозяйственных обществ». – Постійне посилання: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994_908.

10. Davidow W., Malone M. The Virtual Corporation: Structuring and Revitalizing the Corporation for the 21st Century. – New York: Harper Collins, 1992. – 87 p.

References

1. Balabanov I. T. Interaktivnyj biznes: Ucheb. posobie / I. T. Balabanov. – Sankt–Peterburg, 2001. – 123 s.
2. Vjutrih Hans. A. Virtualizacija kak vozmozhnyj put' razvitiya upravlenija / Hans A. Vjutrih, Andreas F. Fillip [Jelektronnyj resurs]. – URL: <http://vasilievaa.narod.ru>.
3. Gol'dshtejn Ja. G. Strategicheskij innovacionnyj menedzhment. Uchebnoe posobie / Ja. G. Gol'dshtejn. – Taganrog: Izd–vo TRTU, 2004. – 267 s.
4. Ermishin P. G. Osnovy jekonomicheskij teorii / P. G. Ermishin. – M.: Infra–M., 2004. – 348 s.
5. Klejner G. Predpriatie kak faktor institucional'noj stabil'nosti / G. Klejner // Problemy teorii i praktiki upravlenija. – 2001. – №3. – Postijne posylannja: http://www.vasilievaa.narod.ru/ptpu/19_3_01.htm.
6. Lodzhenski S. Ob#edinenie virtual'nyh kolektivov: transformacija liderstva i innovacij v global'nom integrirovannom predpriatii / S. Lodzhenski, R. Rejli. – M.: Informizdat, 2006. – 208 s.
7. Nosov N. A. Tehnologii virtual'noj real'nosti / N. A. Nosov // Sostojanie i tendencii razvitiya. – M.: IТАR–ТАСС, 1996. – 160 s.
8. Polterovich V. M. Strategii institucional'nyh reform. Perspektivnye traektorii / V. M. Polterovich // Jekonomika i matematicheskie metody. – M., 2006 – T.42, Vyp.1 – 35 s.
9. Chetvertaja Direktiva N 78/660/EJeS Soveta Evropejskih Soobshhestv osnovyvajushhajasja na stat'e 54 (3) «G» Dogovora «O godovoj otchetnosti nekotoryh tipov hozjajstvennyh obshhestv». – Postijne posylannja: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994_908.
10. Davidow W., Malone M. The Virtual Corporation: Structuring and Revitalizing the Corporation for the 21st Century. – New York: Harper Collins, 1992. – 87 p.

Nosach B. O., graduate student of chair of social philosophy, philosophy of education and educational policy, National Pedagogical Dragomanov University (Ukraine, Kyiv), bogdan2-12@ukr.net

Modern transformation of mechanisms of functioning of the virtual marketplace in the system of the information economy

This article analyzes the development of the virtual market through the prism of functioning of its mechanisms. An attempt to study the virtual demand and supply of information and cyber economy. Special attention is paid to influence society and the transformation of operation the virtual market mechanisms, the positive and negative aspects for contracting a new system of electronic commerce. The process of development and modification of elements of traditional market because of the impact on them of information and communication technologies. Followed status of regulatory mechanisms as a factor of control system development and evolution of the virtual market.

Keywords: market mechanisms for regulating virtual market, virtual supply and demand, the operation of enterprises in the information space, cybernetic control.

* * *

УДК 1:575

- Культенко В. П.,**
кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії, Національний університет біоресурсів і природокористування України (Україна, Київ), kultenko@ukr.net
- Климаський О.,**
магістр факультету захисту рослин, екології та біотехнологій, Національний університет біоресурсів і природокористування України (Україна, Київ)
- Дружинін Д.,**
магістр факультету захисту рослин, екології та біотехнологій, Національний університет біоресурсів і природокористування України (Україна, Київ)

Соціальна цінність філософії науки

Досліджуються особливості сучасного стану філософії науки, трансформацій її проблемного поля під впливом соціально–культурних та історичних факторів. Філософія науки у своєму розвитку пройшла чотири етапи: від позитивізму першої хвилі до постпозитивізму. І лише в межах сучасної філософсько–наукової парадигми до розуміння науки став залучатись

історичний та культурно-соціальний контекст. Це дозволило глибше зрозуміти феномени науки, наукового знання. Вони постали як такі, що розвиваються заради досягнення об'єктивної істини, але її під впливом потреб суспільства, культурного, психологічного диктату. Науковці ж набули характеристик суб'єкт-активності, соціальної та культурної заангажованості. Стаття присвячена дослідженню останніх досягнень філософії науки кінця 20 – початку 21 століть, виявленим нею тенденціям до зміни наукової методології. Саме використання історичного, психологічного та соціокультурного підходу у філософії науки сучасності дозволяє стверджувати її соціальну цінність.

Ключові слова: філософія науки, соціальна цінність, наукова методологія.

Теоретична і практична значущість філософського дослідження науки і техніки цілком очевидна. Наука і техніка нині є найважливішими феноменами соціальної дійсності, в тій чи іншій мірі регулюють всі сфери життєдіяльності людей. Саме цим визначається широкий спектр робіт зарубіжних авторів з соціально-філософським аналізом науки і техніки. Не випадково нині сформувалися в якості специфічних областей філософського знання філософія техніки і філософія науки. Дослідження науки філософами, соціологами, істориками, економістами, інженерами особливо актуалізувалися в зв'язку з переходом суспільства в інформаційну епоху, де знання стали важливою соціальною цінністю.

Філософія науки досліджує припущеннями, ресурси, методи, наслідки наукових відкриттів та заслуги науки. Ця дисципліна іноді суперечить метафізиці і теорії пізнання. До того ж центральними проблемами науки в цілому багато філософів вважають проблеми, які відносяться до конкретних наук, наприклад, філософії біології або філософії фізики. Деякі філософи науки також використовують сучасні результати науки, щоб досягти висновків щодо філософії. Зокрема, таким шляхом відбувалось становлення ідеї про пізнавальну активність суб'єкта. Як зазначають дослідники Л. Чекаль, В. Культенко, А. Супрун, С. Гейко, І. Савицька: «Це спричинило необхідність переосмислення таких понять, як «істина», «теорія», «об'єктивність», «факт» [1, с. 100]. Тому філософією була здійснена рефлексія щодо трансформації класичних ідеалів раціональності спочатку до некласичного зразка, а далі – постнекласичного.

В континентальній філософській традиції наука розглядається з історичної точки зору. Одним з перших філософів, який підтримав цю точку зору, був Гегель. Дюркгейм і Башляр також писали свої роботи в контексті історичного підходу до науки. Ніцше просував тезу (в своїй книзі «Генеалогія моралі»), що мотивом для пошуку істини в науках є свого роду аскетичний ідеал. Всі ці підходи пов'язані з історико-соціологічним поворотом до науки. П. Фейєрабенд стверджував, що немає опису єдиного наукового методу, який міг би бути достатнім, щоб охопити всі підходи, використовувані вченими. Фейєрабенд виступив проти гранднариву «науковий метод» на тій підставі, що будь-який метод може бути корисним для науковому прогресу. Він стверджував, що «єдиний принцип, який не гальмує прогрес: все годиться».

Найбільший ефект на континентальну традицію філософії науки справив критичний аналіз М. Хайдеггера теоретичного ставлення до світу в цілому, що включає в себе і науковий підхід. Важливою подією став і зроблений М. Фуко аналіз історичної розвитку наукової думки в межах дослідження історії влади і божевілля. Проголошені ними ідеї спричинили той факт,

що континентальна традиція філософії науки зберегла набагато більш скептичне ставлення до важливості науки і філософських досліджень в житті людини.

Філософія науки історично була сприйнята неоднозначно з боку наукового співтовариства. Хоч вчені часто вносять значний вклад в філософію, багато видатних науковців вважали, що практичний ефект від філософії науки обмежений. Існує популярна цитата, яку приписують фізику Річарду Фейнману: «Філософія науки настільки ж корисна вченим, як орнітологія птахам». Вона чудово характеризує стосунки науки та філософії. Проте, у відповідь деякі філософи, наприклад, Крейг Каллендер, припустили, що орнітологічні знання були б дуже корисним для птахів, якби вони мали можливість оволодіти ними.

Філософія науки залишається і сьогодні одним із суперечливих напрямків філософського знання. Філософія науки ствердила власну значущість лише в другій половині 20 ст. як напрямок в методології науки, що досліджує зміни в структурі природознавства в зв'язку з культурно-історичними, психологічними і теоретичними передумовами наукової діяльності. Проблема полягає в тому, що зазвичай під філософією науки розуміється особливий філософський напрямок, сформульований позитивістами О. Контом та Г. Спенсером. З позиції позитивізму Конта і Спенсера, наука і наукове знання протиставляються класичній філософії та іншим формам знання про світ як неістинним. Джерелом істинного знання, включаючи закони природи і суспільства, оголошується виключно чуттєвий досвід.

Існує два центральних питання щодо науки: про цілі науки та як слід інтерпретувати результати науки. Наукові реалісти стверджують, що наука прагне до істини, і треба розглядати наукові теорії як істинні або ймовірно істинні. З іншого боку, науковий антиреалізм або інструменталіст стверджує, що наука не є метою сама по собі, і що є помилкою розглядати наукові теорії як потенційно істинні. Деякі реалісти стверджують, що наукові теорії прагнуть бути інструментально корисними і повинні розглядатися тільки у якості корисних засобів, але не для опису світу.

На додаток до надання прогнозів щодо майбутніх подій, суспільство часто приймає наукові теорії, щоб запропонувати пояснення для тих подій та явищ, які регулярно відбуваються або вже відбулися. Філософи ж досліджували критерії, згідно яких наукові теорії успішно пояснюють явища та події, а також те, що дає науковим теоріям пояснювальної сили. Одна з перших впливових теорій наукового пояснення світу була висунута Карлом Г. Хемпелем і Полом Опенгеймом в 1948 р. Їхня D–N модель («Deductive–Nomological») доводить, що успішне наукове пояснення підводить окреме явище під загальний закон. Пояснення, таким чином, є дійсним дедуктивним аргументом. Для емпірика Хемпеля та інших логічних позитивістів це забезпечило спосіб розуміння явища без звернення до причинно-наслідкових зв'язків. Їхня точка зору, проте, була піддана істотній критиці, в результаті чого було розширене коло думок щодо суперечності теорій.

На додаток до моделі D–N Хемпель і Опенгейм запропонували інші статистичні моделі пояснення. Ці теорії також критикувались, а Селмон спробував зробити альтернативний обліковий запис для деяких

проблем, пов'язаних з моделлю Хемпелема і Опенгейма, шляхом розробки статистичної актуальної моделі. На додаток до моделі Сальмона інші вчені припустили, що пояснення в основному є об'єднуючим началом для різнорідних явищ на ґрунті спільної для них причинності або механізму виникнення.

Редукціонізм активно застосовує метод аналізу для пояснення явищ дійсності. Одним з переконань редукціонізму полягає в тому, що всі поля дослідження, в кінцевому рахунку, піддаються науковому поясненню. Скажімо, будь-яка історична подія може пояснюватися в соціологічних і психологічних термінах, які, в свою чергу, можуть бути описані в термінах фізіології людини, які, в свою чергу, можуть бути описані в термінах хімії та фізики тощо.

Деннет винайшов термін «жадібний редукціонізм», для опису припущення, що редукція була можливою. Він стверджує, що лише «погана наука» прагне знайти пояснення, які є привабливими і виразними, а не ті, які є корисними для прогнозування природних явищ. При цьому об'єктивність спостереження в науці є життєво важливою. Інформація про навколишній світ і об'єкти вивчення має бути якнайбільш точною і надійною, наскільки це можливо. Заради цього вимірювання, які є джерелом цієї інформації, повинні бути якомога більш об'єктивними.

До винаходу вимірювальних інструментів (наприклад, ваги, метр палиці, годинник і т.д.) єдиним джерелом доступної для людей інформації були їхні почуття (зір, слух, смак, тактильні, слух, відчуття жару, сили тяжіння тощо). При цьому людські відчуття різняться від людини до людини, тож не було ніяких об'єктивних вимірів до винаходу цих інструментів. Наслідком цього стала відсутність строгої науки. З появою товарообміну, професій і агрокультури виникла необхідність в точних вимірах на основі стандартних одиниць виміру. Для подальшого абстрагування від ненадійності людських відчуттів та щоб зробити вимірювання більш об'єктивним, наука стала використовувати вимірювальні прилади (спектрометрів, вольтметри, термометри, лічильники і т.д.), а останнім часом – комп'ютери. У більшості випадків зменшується присутність людини в процесах вимірювання, що робить точнішими і надійнішими наукові дані. В даний час більшість вимірювань проводять за допомогою різних механічних та електронних датчиків, безпосередньо пов'язаних з комп'ютерами, що ще більше знижує ймовірність людської помилки або «забруднення» інформації. Це дало можливість виміряти, скажімо, відстань до Місяця з високою точністю або невеликий рух тектонічних плит з використанням GPS з точністю до субміліметрів.

Питання об'єктивності спостережень пов'язане з так званім «регресом експериментатора», а також з проблемою соціології наукового знання: люди, які інтерпретують спостереження або експерименти, завжди мають когнітивні і соціальні упередження, які приводять їх, часто несвідомо, до того, щоб надати свої власні інтерпретації в опис того, що вони «бачать».

Висновок. Отже, соціальна цінність філософії науки визначається результатами наукового пізнання, це – знання і сама істина. Розвиваючись в одному просторі культури і суспільства з іншими соціальними інститутами – економікою, політикою, релігією та

ін., наука відчуває на собі їх вплив, відчуває істотний тиск політичних, правових, ідеологічних, релігійних та інших соціально-культурних цінностей. У зв'язку з цим для науки як соціального інституту неможлива нейтральність і соціальна відстороненість. Проте інтереси самої науки (а зрештою і інтереси суспільства) вимагають збереження одного єдиного виду нейтральності – нейтральності науки як знання, яке вимагає об'єктивності та певної автономії.

Список використаних джерел

1. Чекаль Л. А. та ін. Філософія науки та інноваційного розвитку / Л. А. Чекаль, В. П. Кульченко, С. М. Гейко, А. Г. Супрун, І. М. Савицька та ін.; За наук. ред. Л. Чекаля. – Вид. 4-е, доповнене. – Ніжин: Видавець ПП Лисенко М. М., 2013. // Chekal' L. A. ta in. Filosofija nauky ta innovacijnoho rozvytku / L. A. Chekal', V. P. Kul'chenko, S. M. Gejko, A. G. Suprun, I. M. Savyc'ka ta in.; Za nauk. red. L. Chekalja. – Vyd. 4-e, dopovnene. – Nizhyn: Vydavec' PP Lysenko M. M., 2013.
2. Bird A. Philosophy of Science. – London: Routledge, 1998.
3. Ziman J. Real Science: what it is, and what it means. Cambridge, UK: Cambridge University Press, 2000.
4. Philosophy of science (<http://www.iep.utm.edu/category/s-l-m-science/>) entry in the Internet Encyclopedia of Philosophy (<http://www.izwt.uni-wuppertal.de>)

Kultenko V. P., PhD, Department of philosophy, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine (Ukraine, Kyiv), kultenko@ukr.net

Klymanskyy O., master Faculty of Plant Protection, Ecology and Biotechnology, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine (Ukraine, Kyiv)

Drujynin D., master Faculty of Plant Protection, Ecology and Biotechnology, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine (Ukraine, Kyiv)

The social value of the philosophy of science

The features of the modern state philosophy of science, transformation of the problem field under the influence of sociocultural and historical factors. Philosophy of science in its development passed four stages: the first wave of positivism to post positivism. Only within modern philosophical and scientific paradigm to understand the science involved was the historical, cultural and social context. This enabled a deeper understanding of the phenomenon of science, scientific knowledge. They emerged as the developing world to achieve the objective truth, but also influenced by the needs of society, cultural, psychological dictatorship. Scientists also acquired the characteristics of an activity, social and cultural engagement. The article investigates the latest achievements of science philosophy of the late 20 – early 21 centuries; it identified trends to changes in scientific methodology. It is the use of historical, social and cultural psychological approach to contemporary philosophy of science suggests its social value.

Keywords: philosophy of science, social value, scientific methodology.

УДК 141.81+303.732

Романенко О. Я., кандидат філософських наук, перший проректор, Київський Інститут Бізнесу та Технологій (Україна, Київ), elva_rom@inbox.ru

УТОПІЯ ЯК ДОСВІД СИСТЕМНОГО ПЕРЕДБАЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО МАЙБУТЬОГО

Функціональний аспект соціального передбачення необхідним чином має бути доповнений аксіологічною складовою, адже як у сфері культури, так і в царині економіки чи політики ми маємо справу, перш за все, з відповідною системою цінностей, які обумовлюють їх існування. Статтю присвячено дослідженню аксіологічного виміру визначення соціального майбутнього на прикладі утопії. Було розглянуто нормативізм в якості методологічної основи поточного соціального пізнання та творення соціального майбутнього, а також здійснено аналіз ціннісних параметрів інтерпретації пріоритетів соціального розвитку.

Аналіз ціннісного виміру соціального передбачення необхідно розпочати, концентруючись на макрорівні дослідження, тобто шляхом виявлення